UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Novissima Polyanthea, In Libros XX. Dispertita

Dominicus

Francofurti, 1613

Hæreditas

urn:nbn:de:hbz:466:1-97211

Visual Library

POLYANTHEÆ NOVÆ LIBER VIII.

H

Habitatio.

¶ DEFINITIO ET ETYMOLOG.

HABITATIO, Ius eſt alienas inhabitandi ædes ſalua ędium ſubſtantia. *Fer.inſt.de vſu & habit.* Eſt domus etiam, & locus, quem habitamus.

¶ LOCI BIBLICI.

Habitaculum Dei terra Chanan, *Exod.* 15.13. Habitaculum Dei facti Chriſtiani per Spiritum ſanctum, *Epheſ.* 2.v.22. habitant cõfidentur fideles, *Deut.*33.v.28.

¶ SENTENTIAE PHILOSOPHICAE.

De habitatione anguſta. DIAL. LXIII.

Franciſci Petrarchæ.

DOL.

Anguſte habito. R. Anguſta domus ad multa eſt habilis, inter alia contra fures vtilis, de quibus paulo ante querebaris, qui in ea latebras non habent, ſicut ex diuerſo de magna domo recte dicitur, quod dominum fallit, & prodeſt furibus, arctam ſane vel amplam domum pro numero habitantium accipio, tu nunc, vt tibi videris, anguſte habitas. At quanto habitat anguſtius anima tua, quantoq; fœdus inter ſaniem, & cruorem, nec migrare illam inde, ſi fieri poſſit, vnquam velis. D. Arcta domus eſt mihi. R. Domus lutea cœleſtem animum non anguſtat, ſæpe parua domus magnæ gloriæ capax fuit, quum magna interim multæ infamiæ plena eſſet, non format domus animum, ſed ab illo formam accipit, vt læta igitur atque honeſta pauperum tuguria eſſe poſſunt: ſic in fames mæſteque regum arces diuitum palatia. Nulla tam parua domus eſt, quam non amplificet magnanimus habitator, magnoq; hoſpiti præſtet idoneam. D. Parua domus mea eſt. R. Parua Euandri regia magnum cepit Alcidem: modicis ædibus futurus mundi dominus natus eſt Cæſar, paſtorali caſa Romulus ac Remus, tam magnæ vrbis authores educati. Non amplis atriis habitauit Cato, volubili dolio Diogenes, anguſto tugurio Hylarion, imis terræ ſpecubus ſancti viri. In exiguis hortulis magni philoſophi, ſub dio, modicis ſubtentoriis ſummi duces, in ſtupendis palatiis Caius & Nero. Tu cum quibus habitare velis elige. D. Anguſta eſt mihi domus, & humilis, & inculta. R. Muri fures ventoſque ſubmoueant, vtriſque peiora vulgi tædia tecta frigus, æſtum, ſoles, imbres arceant turres areæ volucribus, domus ampla ſuperbiæ, ornata luxuriæ, referta cupidinum, nullum virtus ſpernit habitaculum, niſi vitiis occupatum. D. Peranguſte habito. Vis ne tibi domus omnis ampliſſima videatur, ſepulchrum cogita.

Habitatio ſimul in omnibus his locis eſt ſecundum ſenſum, quorum ſecundum ſenſum eſt vna loci in calido, & frigido, humido, & ſicco, proprietates ex eadem latitudine loci ſenſibilis, & quibus ſenſibiliter & ſecundum tempus, vnus ortus & occaſus. *Alb. Mag.de natur.loc.diſt.c.*10.

Habitatio cuſtodibus ciuitatis communis eſſe debet, & in qua omnibus ſemper aditus pateat. *Plat.de Rep.dial.*3.

Habitus.

¶ DEFINITIO ET ETYMOLOG.

HABITVS eſt quædam animi qualitas, acquiſita ex frequentibus actibus, vel ex vno multum vehementi, quo anima faciliter diſponitur ad aliquid faciendum. Differt autem à diſpoſitione, quia habitus eſt de difficili mobilis à ſuo ſubiecto. Diſpoſitio vero de facili mobilis. *ſecund. Ariſt. lib. Prædicamentorum.*

Habitus eſt qualitas de difficili mobilis, qua ... cum voluerit, reddens operationem delectabilem ... *art.*2. *& ſic eſt prima ſpecies qualitatis.*

Habitus prout eſt prædicamentum, importat hab... dumenti ad indutum. *B.Thom.*1.*ſecund.quæſt.*49.*art.*...

Habitus eſt corporum, & eorum quæ circa corpo... tia, *ſecundum Gilbertum Porretanum lib.*6.*Princip...*

Habitus eſt, ſecundum quem ad aliquid nos hab... male. *ſecund.B.Thom.*1.*part.q.*83.*art.*2. *& ſic eſt poſt...*

Habitus religionis eſt obſeruantia regularis, p... principalia vota, vt ſignum obligationis. *B.Thom. ...dæ q.*186.*art.*7.

¶ SENTENTIAE PHILOSOPHO...

Omnes habitus, quibus vera noſcuntur, ſunt ... entia, opinio: & quæ ab illis cognominata ſunt, ... vere ab iis percipiuntur. *lib.*1.*demonſtr.c.*26.*T.*44.

Omnium qui ratione cernuntur habituum, qu... quid dicere poſſumus: alii ſunt, in quibus perpe... alii in quibus vt falſum dicatur, interdum eueni... ſunt rerum agendarum & faciendarum ratio & ... autem eorum, quæ ſemper vera ſunt, eſt ſcientia, ... *lib.*2.*Demon.c.*18.*T.*27.

Sunt quinque, quibus animus verum enuntia... vel negando, ars, ſcientia, prudentia, ſapientia, ... nim poteſt, vt falſum ſuſpicione & opinione dica...

Habitus fit in anima, & generatio ad naturam ... anima fit quodammodo, quoniam non ita vniform... vt intellectualia, nec ſtabilis vt illa, ſed perman... habet innatam: & ſic, vbi Theophraſtus interroga... nima generatio vel habitus atq; potentiæ, vel ... eſt interrogare, vtrum ſecundum habitum tantum ... an etiam ſecundum eſſentiam in anima fiat perma... *Theophraſt.de phantaſia & intellect.c.*1.

Habitum Platonici putant in phantaſia quod... nente reſtare poſt mortem, & in rationem illi con... do quicquam & tunc quidem coacta conſenſerit, ... Peripatetici autem ceſſare compoſito diſſoluto p... *Theol.lib.*18.*c.*10.

Habitus rationem entis magis habent, quam p... *in Plat.Parmenid.c.*46.

Habitus vel ad operationem trahit ſibi conueni... pus conueniens. *Idem in Plat.Phil.lib.*1.*c.*1.

Habitus ſemper pertinet ad aliquod obiectum, ... niſi vnius rei tantum: quo fit, vt qui ad vnam non ... dum ad alias eſſe non poſſit. *Sebaſt.Foxius in* 6.*Pla...*

Habitus animæ intelligentis quinque eſſe d... dentia, intellectus, ſcientia & ſapientia. *Leo Hebr...*

Habitus, qui ſunt circa diſcurſum, alii ſemper v... ſcipiunt falſum, vt opinio & ratiocinatio, veri ... ſcientia & intellectus. *Idem Poſterior.lib.ſecund...*

Habitus, qui ad intelligentiam pertinent, alii ... non ſemper, vt opinio & ratiocinatio, veri ſemper ... lectus. *The.in* 2.*poſter.c.*3.

Habitus alii naturales, alii non naturales ſunt. ... *Ethic.*7.*lib.cap.*37.

Hæreditas. Hæres

¶ DEINITIO ET ETYMOLOG.

HÆREDITAS, Græce κληρονομία, ... redito dicitur. Et eſt ſucceſſio in vniuerſum ...

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

…habuit, vt l.1. *Nihil de verb. ſignif.*
…Græce κληρονόμος, ε, ὁ, dicitur. Et eſt ille, qui principalia ali… bona percipit: non autem qui munuſcula eius capit. *ſecun-* …*Thom ſup. epiſt. Pauli ad Roman. 8. lib. 3. colum. 4.*
…untur autem hæreditas & hæredes ab hærendo, hoc eſt, arcte …endo. Nam qui hæres eſt, hæret, hoc eſt, proximus eſt ei, cuius …res: licet nonnulli hæredem dictum velint, quod herus fiat, …eſt dominus bonorum, quæ ad eum perueniunt. Ab *hæres* fit …qui ſimul hæres inſtitutus eſt; & *exhæres*, qui extra hæredi… …eſt, & hæreditate priuatur. Vnde fit verbum *exhæredo*, à quo …*edatio*. Hinc etiam *hæreditarius*, hoc eſt, ad hæreditatem per-… …hæreditarius morbus, qui parentum vitio nobis obtingit: …*hæredipeta*, qui blanditiis, muneribus & aliis artibus ſubornat …ntuos, vt ab eis hæres inſtituatur. *Hæreo* aliquando pro dubito …quoniam qui in aliqua re dubitant, non mouentur. Cuius …entatiuum *hæſito, hæſitatio*, dubitatio: *hæſitabundus*, valde du-…

¶ Loci Biblici.

…reditas Dei populus Iſrael, *Exod.* 15.16. *Deut.* 4.20. & 9.26. & …*Reg.* 51. Hæreditas Leuitarum Deus, *Num.* 18.20. *Deut.* 4.20. …& 18. *Ioſ.* 13.14.33. *Ezech.* 44.28. Hæreditatem diuidere non …Chriſtus inter fratres, *Luc.* 12.13.14. de Hæreditate mortui abſ-… …maſculo, *Num.* 27.1.
…res vniuerſorum Chriſtus, *Luc.* 20.24. *Hebr.* 1.2.
…Hæredis & hæreditatis nomen Græcis & Latinis proprie accipi-… …cum alicuius hæredem eſſe dicunt; pro, in alicuius bona poſt …tem ſuccedere. Idem, cum ipſam poſſeſſionem hereditariam ad …redem legitimum demoliendam declarant. Sed ex Hebræorum …no, hæreditas dicitur, quicquid alicui gratis cedit in poſſeſ-… …em, ac nominatim quidem filii dicuntur hæreditas, quæ patri à …datur, *Pſalm.* 127.3. Vnde patet, hæredem eſſe mundi apud Pau-… …*Rom.* 4.13. declarare idem quod totum mundum habere pro …& hac ratione quaſi vniuerſo mũdo potiri. Sic dicitur Chriſtus …mundi hæres conſtitutus, *Hebr.* 1.2. in quo videlicet ipſemet …Abraham cum toto mundo adoptatus benedicitur, *ibidem*, …icimur Dei hæredes correlatiue, *Rom.* 8.17. quia Dei ſumus hæ-… …cum Chriſto cum alioqui (vt dictum eſt) Græcis & Latinis …hæredem eſſe idem declaret, quod in alicuius bona poſt …ſuccedere: Ex qua propria ſignificatione conſequitur hæ… …vocabulum, *Rom.* 8.17. accipi pro bonorum patris participe, …tius: Nos eſſe Hæredes, id eſt, bonorum patris participes, id-… …quia filii adoptiui: Alioquin enim viuo patre filius hæ… …non poteſt. At nunquam moritur pater, cuius cohæredes …cum Chriſto. Ex quo efficitur, hæredem ex hæbræorum …dici, qui bonis ſibi conceſſis fruitur.

¶ Sententiæ Biblicæ.

…fac populum tuum Domine, & benedic hæreditati tuæ. …27.
…minus pars hæreditatis meæ. 15.
…ntes Dominum, ipſi hæreditabunt terram. 36.
…ſpes mea, portio mea in terra viuentium. 141.
…des quidem Dei, cohæredes autem Chriſti. *Rom.* 8.
…quo & credentes ſignati eſtis Spiritu promiſſionis ſancto, qui …hæreditatis noſtræ, in redemptionem acquiſitionis, in …gloriæ ipſius. *Epheſ.* 1.

Terrena.

…mo cum mortuus fuerit abſque filio, ad filiam eius tranſibit …: ſi filiam non habuerit, habebit ſucceſſores fratres ſuos. …27.
…d & ſi fratres non fuerint, dabitis hæreditatem fratribus …eius. Sin autem nec patruos habuerit, dabitur hæreditas his, …proximi ſunt. *ibid.*
…linquet hæredes filios & nepotes: cuſtoditur iuſto ſub-… …peccatoris. *Prou.* 13.
…ditas, ad quam feſtinatur in principio, in nouiſſimo bene-… …carebit. *Prou* 20.

¶ Similitvdo.

…*anda.* Quemadmodum cœna peracta reliquiæ circumſtan-… …dunduntur: Sic peracta vita aliquid porrigi his, qui totius …miniſtri fuiſſent. *lib. 2. epiſt.* 78.

¶ Adagia.

…vultures, expecta cadauer.
…*tatores teſtamentorum & hæredipetæ, vulgata metaphora* …*res appellantur, quod ſenibus orbis, ceu cadaueribus inhient.*

¶ Emblema.

Opulenti hæreditas.

Emblema CLVIII.

Patroclum falſo rapiunt hinc Troes in armis.
Hinc ſocii, atq; omnis turba Pelaſga vetat.
Obtinet exuuias Hector, Græcique cadauer.
Hac fabella agitur, cum vir opimus obit.
Maxima rixa oritur, tandem ſed tranſigit hæres,
Et coruis aliquid, vulturiiſque ſinit.

Hæreticus & Hæreſis.

¶ Definitio et Etymol.

HÆreticus quid ſit, vide infra in præſenti capitulo authoritates Beatorum Auguſtini & Hieronymi incipientes, *Dixit Apoſtolus, Qui in Eccleſia, & Hæreſis Græce.*

Hæreſis Græca dictio eſt αἵρεσις, εος, ἡ, diciturq; ab electione, quoniam vnuſquiſque eligit ſibi diſciplinam, quam putat eſſe meliorem. *ſecundum Hier. in epit. ad Gal. & habetur. 23 p. 3. c.*

Hæreſis. Videtur deduci ab ἐρείδω, quod eſt innitor, & firmo Latine: vel ab αἱρέομαι, quod eſt opto, ſeu eligo.

Hæreſis ratione pertinaciæ, eſt ſpecies peccati in Spiritum ſanctum, ſcilicet impugnatio veritatis. *ſecundum B. Thomam. 4. Sent. diſt. 13. q. 2. art. 2.*

¶ Loci Biblici.

Hæreſis, pro ſecta, *Act.* 5.17. & 15.5. & 24.14. Hæreſes oportet eſſe, & quare, 1. *Cor.* 11.19. *Vide Iudic.* 3.1.

Hæreſeων duplex eſt cauſa: Efficiens & Finis. Efficiens duplex. *Prima* & remotior, eſt Dei iuſtiſſima voluntas, qui ſic verbi ſui contemptum vlciſcitur, & ſuos probat. 1. *Cor.* 11.19. 2. *Theſſ.* 2.11. *Secunda*, propinquior, hominum ipſorum naturalis tum rebellio, tum cœcitas & ambitio, &c. 1. *Tim.* 2.8. 2. *Tim.* 3.2. *Tit.* 1.16. *Eph.* 4.14. 1. *Theſſ.* 2. & 3.4.5. Finis duplex: Piorum probatio, 1. *Cor.* 11.19. Impiorum iuſta punitio, qui veritati Dei placide obedire & acquieſcere noluerunt. 2. *Theſſ.* 2.11. (*Vide* 1. *ad Cor.* 11.19.) Forma eſt ipſe error: Materia eſt articulus ille, in quo peccatur.

Hæretici cauendi & fugiendi, *Deut.* 13.1. & *cap.* 18.20. 1. *Reg.* 18.20. & c. 2. *Reg.* 10.15. *Matth.* 7.15. *Rom.* 16.17. 2. *Theſſ.* 3.14. 2. *Tim.* 2.17. & 3. 5. *Tit.* 3.10. 2. *Ioan.* 10. Hæretici iam inde à temporibus Apoſtolorum exſtiterunt. 1. *Tim.* 1.20. 2. *Tim.* 1.1.7. 1. *Ioan.* 2.18. 2. *Ioan.* 7. *Apoc.* 2.15. Hæreticos futuros etiam noſtris temporibus prædictum eſt, *Matth* 24.5.24. *Iohan.* 5.43. 1. *Tim.* 4.1. 2. *Tim.* 3.12. 2. *Pet.* 2.1. & 3. *Iudæ* 18. Hæreticorum mores & doctrina, *ibid.* Hæretici male tolerantur à Præfectis, *Apoc.* 2.14. Hæretici à magiſtratu puniendi, 1. *Tim.* 2.2.

¶ Sententiae Biblicae.

Hæretici Deum offendunt.

Nouit Dominus pios de tentatione eripere, iniquos vero in diem iudicii reſeruare cruciandos: magis autem eos, qui poſt carnem in concupiſcentia immunditiæ ambulant, dominationemq; contemnunt, audaces, ſibi placentes, ſectas non metuunt introducere blaſphemantes. 2. *Pet.* 2.

Nam eiuſmodi pſeudo apoſtoli ſunt operarii ſubdoli, transfigurantes ſe in Apoſtolos Chriſti. Et non mirum, ipſe enim Satanas transfigurat ſe in angelum lucis. Non ergo magnum, ſi miniſtri eius transfigurentur velut miniſtri iuſtitiæ, quorum finis erit ſecundum opera ipſorum. 2. *Cor.* 11.

Ego ſcio, quoniam intrabunt poſt diſceſſionem meam lupi rapaces in vos, non parcentes gregi. Et ex vobis ipſis exurgent viri loquentes peruerſa, vt abducant diſcipulos poſt ſe. *Act.* 20.

Fuerunt vero & pſeudo prophetæ & populo, ſicut & in vobis erunt magiſtri mendaces, qui introducent ſectas perditionis, & eum, qui emit eos, Deum negant: ſuperinducentes ſibi celerem perditionem. Et multi ſequentur eorum luxurias per quos via veritatis blaſphemabitur, & in auaritia fictis verbis de vobis negotiabuntur. 2. *Pet.* 2.

Superbia enim vanitatis loquentes, pelliciunt in deſideriis carnis luxuriæ eos, qui paululum effugiunt, qui in errore conuerſantur: libertatem illis promittentes, cum ipſi ſerui ſint corruptionis. *Ibidem.*

Propter quod, chariſſimi, hæc expectantes, ſatagite, immaculati & inuiolati ei inueniri in pace: & Domini noſtri Ieſu Chriſti longanimitatem ſalutem arbitramini, ſicut & chariſsimus frater noſter Paulus, ſecundum datam ſibi ſapientiam, ſcripſit vobis: ſicut & in omnibus epiſtolis loquens in eis de his, in quibus ſunt quædam difficilia intellectu, quæ indocti & inſtabiles deprauant, ſicut & cæteras ſcripturas, ad ſuam ipſorum perditionem. 2. *Pet.* 2.

Chariſsimi, nolite omni ſpiritui credere, ſed probate ſpiritus, ſi ex Deo ſint: quoniam multi pſeudoprophetæ exierunt in mundum. 1. *Ioan.* 4.

Ipſi de mundo ſunt, ideo de mundo loquuntur, & mundus eos audit. Nos ex Deo ſumus. Qui nouit Deum, audit nos: qui non eſt ex Deo, non audit nos. In hoc cognoſcimus ſpiritum veritatis & ſpiritum erroris. *Ibid.*

Factis ſeipſos produnt.

A fructibus eorum cognoſcetis eos. Nunquid colligunt de ſpinis vuam, aut de tribulis ficus? Sic omnis arbor bona bonos fructus facit: mala autem arbor malos fructus facit, *Matth.* 7.

Amen amen dico vobis, qui non intrat per oſtium in ouile ouium ſed aſcendit aliunde ille fur eſt & latro. *Ioan.* 10.

UNIVERSITÄTS-BIBLIOTHEK PADERBORN